

Utrikesdepartementet
Europakorrespondentenheten

Rådet för utrikes frågor den 11 december 2023

Kommenterad dagordning

1. Godkännande av dagordningen
2. A-punkter
3. Aktuella frågor

Informationspunkt

EU:s höga representant väntas ta upp aktuella frågor på det utrikes- och säkerhetspolitiska området.

4. Rysslands aggression mot Ukraina

Diskussionspunkt

Ansvarigt statsråd: Utrikesminister Tobias Billström

Diskussionens innehåll: Rådet förväntas diskutera Rysslands aggression mot Ukraina.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen fördömer i starkast möjliga ordalag Rysslands aggression mot Ukraina.

Efter att kommissionen den 8 november presenterade sitt utvidgningspaket verkar regeringen för att beslut ska fattas vid Europeiska rådet i december om att inleda anslutningsförhandlingar med Ukraina. Detsamma gäller för Moldavien.

Regeringen verkar fortsatt för ett starkt, förutsägbart och långsiktigt EU-stöd till Ukraina – såväl militärt, politiskt, ekonomiskt, humanitärt och rättsligt – likväl som stöd till fortsatta reformer för Ukrainas fortsatta EU-närmande. Ambitiösa och strategiskt uthålliga säkerhetsåtaganden från EU kommer vara en viktig del av detta.

Regeringen kommer fortsatt verka för att EU, tillsammans med USA och övriga G7-länder, ökar trycket på Ryssland och Belarus, inklusive genom ytterligare sanktioner för att begränsa den ryska krigsförmågan. Samtidigt bör arbetet med att säkerställa genomförandet av redan beslutade sanktioner samt åtgärder för att motverka sanktionskringgående stärkas.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Rysslands aggression mot Ukraina behandlades senast vid EU-nämndens sammanträde den 10 november 2023 inför rådets möte den 13 november.

5. Israel och Palestina

Diskussionspunkt

Ansvarigt statsråd: Utrikesminister Tobias Billström

Diskussionens innehåll: Rådet förväntas diskutera situationen i Israel och Palestina.

Förslag till svensk ståndpunkt: Situationen i Israel och Gaza är fortsatt djupt oroande. Regeringen fördömer reservationslöst terroristorganisationen Hamas fruktansvärda attack den 7 oktober. Israel har en självklar rätt att försvara sig mot terrorism i enlighet med folkrätten, inklusive den internationella humanitära rätten.

Regeringen välkomnade den överenskommelse om en paus i stridigheterna som nåddes i slutet av november. Det är glädjande att ett antal personer ur gisslan har frigivits som en del av överenskommelsen samtidigt som ökad införsel av humanitärt stöd till civilbefolkningen i Gaza kunde äga rum under denna tid. Regeringen kräver att samtliga som tagits gisslan omedelbart och villkorslöst släpps.

Det humanitära läget i Gaza är fortsatt oerhört svårt. Det humanitära stöd i form av bland annat mat, vatten, bränsle och mediciner som kommit in de senaste veckorna har varit otillräckligt för att möta behoven hos civilbefolkningen, varav många är kvinnor och barn. Ansvaret för situationen vilar tungt på Hamas. Regeringen uppmanar alla parter att tillgodose fullt och obehindrat humanitärt tillträde till och inom Gaza, samt att nödvändiga åtgärder, inklusive humanitära korridorer och humanitära pauser, genomförs för att nödhjälp ska komma civilbefolkningen tillhanda.

Riskerna för en regional upptrappning förblir betydande. I skuggan av vad som sker i Gaza har konfliktnivån på Västbanken ökat markant sedan den 7 oktober, vilket är mycket allvarligt. Israel måste vidta omedelbara åtgärder för att stoppa det snabbt ökande bosättningsvåldet på Västbanken. Israel har en folkrättslig skyldighet att skydda den palestinska civilbefolkningen. En eskalering vid Israels norra gräns mot Libanon skulle riskera att ytterligare destabilisera situationen. Gemensamma diplomatiska ansträngningar förblir viktiga, inklusive av regionala aktörer och FN, för att undvika ytterligare eskalering och spridningseffekter i regionen. I detta har även EU en viktig roll. På sikt behövs också förnyade insatser för att finna en väg mot en hållbar fred. Regeringen, liksom EU, ser ingen annan fredlig väg framåt än en förhandlad tvåstatslösning, där Israel och Palestina kan samexistera i fred och säkerhet.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Situationen i Israel och i regionen behandlades senast vid EU-nämndens sammanträde den 10 november 2023 inför rådets möte den 13 november 2023.

6. Sahel

Diskussionspunkt

Ansvarigt statsråd: Utrikesminister Tobias Billström

Diskussionens innehåll: Rådet förväntas som uppföljning till Europeiska rådet i oktober diskutera EU:s fortsatta engagemang i Sahel och kuststaterna i Västafrika.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen verkar för EU:s fortsatta engagemang i Sahel och Västafrika och för en sammanhållen politik därvidlag. Demokratisk tillbakagång och militärkupper, brist på ekonomisk utveckling samt regionala och nationella konflikter har haft en destabiliserande effekt på regionen. Detta innebär ett ökat hot från

terrorism och organiserad brottslighet, liksom ökad irreguljär migration och ett växande ryskt inflytande i regionen. Regeringen anser att EU:s arbete bör bidra till stabilisering och utveckling genom att stödja lokalbefolkningar och samtidigt stärka enskilda länders och regionala aktörers förmåga att hantera utmaningar i form av terrorism och organiserad brottslighet.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: EU:s

utvecklingssamarbete i Sahel och övriga Västafrika behandlades senast vid EU-nämndens sammanträde den 9 november 2023 inför rådets möte den 21 november. EU:s bredare engagemang i Sahel behandlades senast vid EU-nämndens sammanträde den 16 januari 2023 inför rådets möte den 23 januari.

7. Utrikespolitiska dimensioner av ekonomisk säkerhet

Diskussionspunkt

Ansvarigt statsråd: Bistånds- och utrikeshandelsminister Johan Forssell

Diskussionens innehåll: Rådet förväntas diskutera utrikespolitiska dimensioner av den europeiska strategin för ekonomisk säkerhet.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen välkomnar en balanserad europeisk ansats om hur EU på ett bättre sätt kan skydda gemensamma värderingar och intressen och stärka vår säkerhet, samtidigt som vi upprätthåller ambitionen att stärka Europas långsiktiga konkurrenskraft och produktivitet. Negativa effekter på den inre marknaden och de globala institutionerna måste undvikas eller så långt som möjligt begränsas. Detta inkluderar negativa effekter för öppenhet och frihandel, som Sveriges välstånd är beroende av. Eventuella handelsrestriktioner för att upprätthålla säkerhet måste vara välmotiverade, proportionerliga och inte protektionistiska. Den nationella kompetensen på säkerhetsområdet måste självfallet också respekteras.

Regeringen välkomnar också att skyddet och främjandet av EU:s ekonomiska säkerhet integreras i Europeiska unionens yttre åtgärder och att samarbetet med tredjeländer intensifieras i frågor som rör ekonomisk säkerhet. När det kommer till användandet av instrument inom den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (Gusp) för att stärka EU:s ekonomiska säkerhet, inklusive hybrid- och cyberdiplomati och utländsk informationsmanipulering och

inblandning, anser regeringen att EU bör utgå ifrån det arbete som redan pågår genom att integrera ett ekonomiskt säkerhetsperspektiv i detta.

Regeringen välkomnar strategins ansats att först genomföra en kartläggning av risker som omfattar motståndskraft i leveranskedjor, fysisk säkerhet och cybersäkerhet för kritisk infrastruktur, tekniksäkerhet och teknickläckage, samt risker att tredjeländer använder ekonomiska beroenden eller ekonomiskt tvång som vapen. Regeringen välkomnar också att eventuella åtgärder som vidtas ska utgå från principer om proportionalitet och precision.

EU:s arbete bör baseras på en grundlig analys av nuvarande och framtida hot och risker samt hur befintliga verktyg och marknadsmekanismer kan användas för att hantera sådana utmaningar. EU bör vidare fokusera på vikten av partnerskap och samarbete för att säkerställa tillgången på kritiska teknologier, kapital, kunskap, råmaterial och komponenter med mål om ökad motståndskraft och fortsatt öppenhet — samt minskade sårbarheter och riskfyllda beroenden visavi i synnerhet auktoritära stater

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Utrikespolitiska dimensioner av ekonomisk säkerhet behandlades senast vid EU-nämndens sammanträde den 10 november 2023 inför rådets möte den 13 november, men frågan ströks från rådets dagordning och sköts upp till rådsrådet den 11 december.